

WOORD VAN WELKOM

Wij zijn hier samen
In de naam ...
Goede avond dames en heren
meisjes en jongens
hartelijk welkom
nu we ons triduüm van voorbereiding op Pasen
beginnen met de viering van Witte Donderdag.

De komende drie dagen van de Goede Week,
maar vooral op deze avond
zijn de joodse wortels van ons christelijk geloven
in de vieringen prominent aanwezig.
Het duidelijkst zijn die wortels voelbaar en hoorbaar
in de lezingen uit Heilige de Schrift.

In eerbiedige gemeenschap met alle Joden,
die morgenavond hun Pesach vieren,
mogen ook wij als christenen
deze aanzet tot liefdevolle bevrijding
dankbaar gedenken.

Stilte

OPENINGSGEBED

Goede en getrouwe God
Het is ons een vreugde
op deze avond het paasmaal te vieren,
Open ons hart
voor uw Woord van bevrijding
om de weldaad te erkennen,
die Gij in onze handen legt:
Jezus Messias, vergeving van zonden,
brood gebroken
wijn uitgeschonken
voor het geluk van alle mensen,
in deze goede dagen en heel ons leven
Amen

GEBED VAN DE DAG

Voor Hij de dood in ging, God,
heeft Hij, uw lieve Zoon,
door het delen van brood en wijn
zijn mensen deelgenoot gemaakt
van zijn overgave aan U
en zijn verbondenheid met ons.
Laat ons in dit geheim
steeds opnieuw een bron vinden
van liefde en leven in overvloed.

EXODUS 12

- 1 Dan zegt DE HEER tot Mozes en tot Aäron, in het land van Egypte:
2 deze 'Nieuwe Maan' is voor jullie hoofd van de nieuwe manen,
hoofd-en-begin is hij voor jullie van de maanden van het jaar.
3 Richt het woord tot heel de gemeenschap van Israël en zeg:
Op de tiende na deze 'Nieuwe Maan'
zullen ze ieder een lam nemen voor een gezin, één lam per huis.
4 Als het huis uit te weinig mensen bestaat,
dat er een (heel) lam zou kunnen zijn,
neemt hij er één samen met wie het naast bij zijn huis woont.
Naar het aantal zielen en naar wat ieders mond eet
zul je rekenen voor één lam.
5 Volgaaf, mannelijk, één jaar oud zal een lam voor jullie zijn.
uit de schapen of uit de geiten zul je het nemen.
6 Het zal bij jullie in bewaring zijn
tot de veertiende dag na deze 'Nieuwe Maan'.
Dan - tegen de avond - zullen ze het slachten,
heel de (cultus)gemeenschap van Israël.
7 Nemen zullen ze van het bloed
en dat prijsgeven op de twee deurposten
en op de bovendorpel, op de huizen waarin ze het eten.
8 Eten zullen ze het vlees in deze nacht:
geroosterd op vuur, met matses, ongegiste broden.
met bitterheden zullen ze het eten.
11 En zó zul je het eten: je lendenen omgord,
je schoenen aan je voeten en je stok in je hand.
overhaast zul je het eten:
een Pasen, - *een passéren* - is dit voor DE HEER.
12 Trekken zal Ik over het land van Egypte, in deze nacht,
en alle eergeborenen in het land van Egypte slaan, van mens tot dier.
En aan alle goden van Egypte voltrek Ik het vonnis, Ik ben De Heer!
13 Het bloed op de huizen waarin je woont,
zal voor jullie tot een teken zijn.
Zie Ik het bloed dan '*passer*' Ik jullie.
Er zal bij jullie geen plaag ten verdere wezen
als Ik mijn slag toebreng in het land van Egypte!
14 Worden zal deze dag voor jullie tot een gedachtenis
en vieren zul je hem als een feest voor DE HEER.
Voor al uw generaties
zul je hem vieren als een inzetting voor eeuwig.

WITTE DONDERDAG

De eerste lezing bracht ons deze avond terug naar het geladen ogenblik, waarop de bevrijding uit de slavernij in Egypte op het punt stond door te breken. Het spannendste ogenblik in heel de geschiedenis van Israël was aangebroken. Spannend, ja, zelfs angstwekkend, omdat ieder joodse gezin de opdracht had gekregen een lam te slachten. Nu was voor Egyptenaren het schaap een van de meest heilige dieren. Het doden van duizenden éénjarige rammen kon dus niet anders dan gezien worden als een uiterst provocerende actie. Daar kwam nog bij dat de opstijgende rook een sein was om de knellende banden van het slavenjuk definitief af te schudden. Haastige eten was daarom geboden: de tijd drong. Op naar het Land van Belofte!

Die geschiedenis gedenkend en als het ware zelf belevend, heeft Jezus (zoals alle Joden morgen-avonds) het paasmaal gegeten, zijn Pesach gevierd.

De lezing uit het evangelie bracht ons naar de bovenzaal in Jeruzalem. De maaltijd daar verbindt ook ons, mensen van de 21ste eeuw, met die daad van verzet en opstand in Egypte. Als christenen zijn we deze avond door Jezus uitgenodigd om deel te hebben aan de bevrijding. D.w.z. de bevrijding uit ons eigen Egypte. Bevrijding namelijk van alles, wat ons benauwt en inengt, want dat betekent het woord Egypte in de taal van de Hebreeuws sprekende mens: Mitsraïm, Land van Benauwdheid.

Maar waar zijn we dan van bevrijd? zult u vragen, wij zijn toch niemands slaaf? Traditioneel luidt het antwoord: wij zijn bevrijd van onze zondenlast. Ons verleden, verkeerde keuzes, die we ooit hebben gemaakt, domme dingen, die we ooit hebben gedaan, zelfs fouten, en misstappen die we hebben begaan, hoeven ons niet langer neer te drukken: we mogen opgelucht ademen.

Ook alles wat ons verder benauwt, alles wat ons onderdrukt, alles wat ons klein maakt en gevangen houdt, alle verslaving mag er onder vallen. Sinds die dag in Egypte waarop de paaslammeren geslacht werden, belijden Joden en Christenen: Onze God is een God van bevrijding, van vrijheid.

Dank zij Gods ingrijpen in de geschiedenis, dank zij de toewijding van Jezus aan zijn zending kunnen en mógen we het verleden definitief afsluiten en de toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

Het al kan echter soms nog wel heel wat toelichting van ons vragen om dat besef van vrijheid ook innerlijk echt te voelen en om met ruim en opgeruimd hart de wereld van alledag tegemoet te treden. Maar het begin is gemaakt, de kracht daartoe wordt je geschonken. Het is nu aan ieder van ons om al het benauwde, al het dwangmatige - desnoods in therapie - van je af te schudden en - wat een prachtig woord - ruimhartig, ruim van hart te gaan leven.

Twee significante handelingen van Jezus op deze gedenkwaardige avond zijn ons in het Nieuwe Testament overgeleverd. De evangelist Johannes vertelt ons in zijn evangelie hoe Jezus de boodschap van liefde en dienstbaarheid op indringende wijze heeft verbeeld en aanschouwelijk gemaakt. Zelf heeft hij (voorafgaand aan de maaltijd) de voeten van zijn leerlingen gewassen. Een voorbeeld heb ik jullie gegeven, zo besloot hij dit werk. Zoals Ik gedaan heb, zó moeten ook jullie - in mijn geest - voortaan met elkaar omgaan.

De drie andere evangeliën en Paulus in zijn brief aan de Korintiërs verhalen wat onder de maaltijd zelf gebeurde: hoe Jezus brood nam en wijn, de zegenbede sprak en het brood en de wijn met zijn vrienden deelde. Opnieuw maakt hij zijn liefde zichtbaar en tastbaar. Ook hier weer de opdracht om te doen zoals hij: doen jullie dit voor elkaar, denkend aan mij. Vertaald naar het leven van alle dag: Wees voor elkaar een voedend mens, zoals ik geestelijk voedsel voor jou geworden ben.

Als christenen mogen we ons verheugen over die symbolen, die tekens van Brood en Wijn - die vanouds al tot iedere joodse maaltijd behoren - en die nu door Jezus een nieuwe betekenis hebben gekregen. Brood en wijn zijn tot tekenen geworden van Jezus blijvende tegenwoordigheid onder ons. Hij is in ons midden als de Levende Heer, de bron van vernieuwing, de bron van bevrijding, de bron van iedere uiting van liefde, onderpand van leven, dat kostbaar is en dat duurzaam zal zijn.

Maar hoe inspirerend en bemoedigend ook, over de vieringen van deze dagen ligt daarnaast een schaduw van droefheid en schaamte. Het is immers de avond vóór zijn lijden, de avond van het verraad, de avond van de overlevering, de avond van afscheid en dood.

In het verleden heeft Witte Donderdag samen met Goede Vrijdag bovendien tot vreselijke tragedies geleid. Sommige Christenen hebben - in hun verontwaardiging over de gewelddadige dood van hun geliefde Meester - een zondebok gezocht. En ze meenden die gevonden te hebben in het uitverkoren volk, Gods geliefde kinderen: de Joden. Met alle rampzalige gevolgen van dien: discriminatie, anti-semitisme, vervolging, tot moord en doodslag toe. Een zondige smet op het Christendom, en een ernstige bezoedeling van onze heiligste dagen in de Goede Week.

In navolging van Jezus moeten we leren de dood van Jezus te gedenken, zonder een beschuldigende vingeruit te steken, niet naar het gehele volk van Jezus tijd, en zeker niet naar de later levende Joden of mensen van nu.

Het en zijn de joden niet, Heer Jesu, die u kruisigden... bad een Nederlandse dichter al eeuwen geleden en hij keek daarbij terecht naar zijn eigen fouten, tekortkomingen, liever dan dat een beschuldiging naar wie dan ook over zijn lippen kwam.

Mij zelf ontroert een joods gebed, dat zij bidden, telkens als het bericht hen ter ore komt van een gerechtelijke moord op een geloofsgetuige, een martelaar. Dat gebed luidt:

Moge het bloed van deze gemartelde mens
ons en alle mensen tot heil en zegen strekken.

Zo willen we bidden, nu, deze avond en de komende dagen als we het sterven van Jezus dankbaar gedenken.

GEBED OVER DE GAVEN

Heer, onze God,
wij brengen U dank
in onze gaven, in brood en wijn.
Maak ons deze avond en in uw koninkrijk
tot deelgenoten van uw Zoon,
omwille van Hem die zich ten einde toe
ten dienste gesteld heeft van al uw mensen:
Christus, onze Heer. Amen

De Heer zal bij u zijn...

PREFATIE

Ja, gezegend zijt Gij, Heer onze God,
want Gij hebt uw volk bevrijd uit angst en duisternis.

In de nacht zijt Gij voor ons uit gegaan, lichtend als vuur,
en door het water van de dood voert
Gij ons naar een land van vrede in overvloed.

Gezegend zijt Gij om uw Zoon Jezus Christus, onze Heer,
die de zijnen in de wereld heeft liefgehad ten einde toe.
Die in de nacht vóór zijn lijden met zijn leerlingen maaltijd hield
en hun brood en wijn gegeven heeft als teken van leven voorgoed.

Zo zullen wij, verlost door zijn dood
en opgewekt door zijn verrijzenis, delen in zijn heerlijkheid.

Daarom met engelen en aartsengelen,
en met alle hemelse heerscharen,
loven en verheerlijken wij uw glorierijke naam
en prijzen wij U zonder einde en zeggen:

Heilig ...

EUCHARISTISCH GEBED 2 B

V. Ja, waarlijk, heilig zijt Gij, Vader.
Gij zijt de bron,
uit U stroomt alle heiligheid.
Stort uw Geest nu uit over deze gaven,
zodat zij voor ons geheiligd worden
tot lichaam en bloed
van Jezus Christus, uw Zoon.

Toen Hij werd overgeleverd
en vrijwillig zijn lijden aanvaardde,
- dat is op deze avond -
nam Hij brood in zijn handen, dankte U,
en brak het om te verdelen
onder zijn leerlingen en sprak:

Neemt en eet hiervan, gij allen,
want dit is mijn lichaam
dat voor u gegeven wordt.

Na de maaltijd
nam Hij ook de beker in zijn handen,
dankte U opnieuw,
en reikte hem aan zijn leerlingen
en sprak:

Neemt deze beker en drinkt hier allen uit,
want dit is de beker van het nieuwe,
altijddurende verbond;
dit is mijn bloed
dat voor u en alle mensen wordt vergoten
tot vergeving van de zonden.
Blijft dit doen om Mij te gedenken.

Verkondigen wij het mysterie van het geloof.

V. Daarom gedenken wij,
zoals Hij het heeft gewild,
dat uw Zoon is gestorven en verrezen,
heilige Vader,
en wij bieden U aan
wat Hij ons heeft gegeven:
dit brood dat leven geeft
en deze beker
die ons redde van de dood.

Wij danken U omdat Gij,
sinds die dag,
ons waardig hebt bevonden
voor uw aanschijn te treden
en U dit offer te bereiden.

- A. Wij hebben deel voortaan
aan het lichaam en het bloed
van uw eerstgeboren Zoon,
en vragen U met aandrang
dat wij naar elkaar toe groeien
door de kracht van uw heilige Geest.
- V. Gedenk dan uw Kerk, Heer, over de hele aarde,
voltooi uw liefde in onze gemeenschap
rondom de bisschop van Rome,
paus Benedictus, onze bisschop,
en allen die Gij tot uw dienst hebt geroepen.
- A. Gedenk ook onze broeders en zusters
die door de dood heen zijn gegaan
en leven in de verwachting der verrijzenis.
Gedenk alle mensen die gestorven zijn.
Neem hen op in uw barmhartigheid
en laat hen treden in de luister van uw Aanshijn.
- V. Neem ook ons allen op in uw liefde;
dan zullen wij met de Maagd Maria,
de Moeder van uw Zoon, met zijn apostelen
en met allen
die op deze aarde leefden in uw welbehagen,
delen in uw eeuwig leven.
Dan zal de lofzang die wij nu hebben aangeheven
aanhouden tot in uw heerlijkheid.
- A. Door Hem en met Hem
en in Hem zal uw Naam geprezen zijn,
Heer, onze God, almachtige Vader,
in de eenheid van de heilige Geest,
hier en nu en tot in eeuwigheid.

Amen